

Datum
2021-03-29

Diariernr
KST 2020/404

Ert datum
2020-12-23

Ert diariernr
S2020/09872

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Utbetalning av ersättning för personlig assistans endast vid tillstånd

Kammarrätten har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, följande synpunkter på förslagen i promemorian.

3.3 Utbetalning ska inte ske om tillstånd saknas

I de nuvarande bestämmelserna 51 kap. 16 § socialförsäkringsbalken (2010:110), SFB, och 9 d § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, uppställs vissa krav på den som utför assistansen för att assistansersättning och ekonomiskt stöd för assistans ska betalas ut. På liknande sätt innebär förslagen i promemorian, om att utbetalning av assistansersättning och ekonomiskt stöd för assistans inte ska ske om anordnaren har saknat tillstånd, att det ställs upp krav på anordnaren för att ersättning för assistans ska betalas ut. Kammarrätten instämmer därför i bedömningen i promemorian att förslaget som gäller ekonomiskt stöd för assistans bör införas som ett nytt andra stycke i 9 d § LSS. Mot denna bakgrund anser kammarrätten att det motsvarande förslaget som gäller assistansersättning bör införas som ett nytt andra stycke i 51 kap. 16 § SFB, i stället för att införas som den nya bestämmelsen 51 kap. 16 a § SFB. Dessutom finns redan en bestämmelse som benämns 51 kap. 16 a § SFB. Om förslaget införas som en ny bestämmelse bör det därför införas som 51 kap. 16 b § SFB.

Kammarrätten anser att inledningen till det tredje stycket i bestämmelsen 9 d § LSS har en tydlig utformning ("Även om assistansen..."). Inledningen till det andra stycket i den föreslagna bestämmelsen 51 kap. 16 a § SFB bör för enhetlighetens skull utformas på motsvarande sätt.

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00

Telefax
08-14 98 89

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

Vidare är det nuvarande första stycket i 9 d § LSS utformat på så sätt att ersättning för assistans som utförs av någon som inte uppfyller de aktuella kraven inte anses vara kostnader för assistans. I det föreslagna andra stycket samma paragraf anges dock att kostnad för assistans som har utförts i en verksamhet utan tillstånd som huvudregel inte berättigar till ekonomiskt stöd. Det bör övervägas om bestämmelsens första stycke ska utformas på motsvarande sätt som bestämmelsens andra stycke i syfte att uppnå enhetlighet när det gäller vad som inte anses vara kostnader för assistans.

3.7 Försäkringskassan och kommuner ska anmäla verksamheter utan tillstånd

Enligt en ny andra mening i 110 kap. 42 a § SFB ska Försäkringskassan anmäla till Inspektionen för vård och omsorg om det finns anledning att anta att en enskild bedriver verksamhet med assistans utan tillstånd. Enligt förslaget ska motsvarande anmälningsskyldighet för kommunerna införas i punkten 11 i 15 § LSS. Enligt 23 § LSS får en enskild inte utan tillstånd yrkesmässigt bedriva verksamhet med assistans. Tillståndsplikten gäller inte assistansberättigade som har anställt egna assistenter. Detta följer av att de assistansberättigade inte bedriver yrkesmässig verksamhet (prop. 2009/10:176 s. 76). Mot denna bakgrund anser kammarrätten att det bör tydliggöras att anmälningsskyldigheten gäller verksamhet som är tillståndspliktig enligt 23 § LSS lämpligen genom att i den andra meningen i 110 kap. 42 a § SFB lägga in ordet *sådant* ("...med personlig assistans utan *sådant* tillstånd.") och i punkten 11 i 15 § LSS infoga *enligt 23 §* ("... med personlig assistans utan tillstånd *enligt 23 §*...").

5. Konsekvenser

Beslut att inte betala ut ekonomiskt stöd för assistans eller assistansersättning till en assistansberättigad får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I promemorian anges att det saknas uppgifter om det exakta antalet enskilda som berörs av att deras anordnare får sina tillstånd återkallade. Enligt kammarrätten finns det dock skäl att anta att förslagen kan medföra en viss ökning av antalet mål hos förvaltningsdomstolarna. De mål som kan bli aktuella kan t.ex. gälla frågan om det finns särskilda skäl för att bevilja utbetalning av ekonomiskt stöd för assistans eller assistansersättning trots att arbete har utförts utan tillstånd. Vidare medför förslagen att vissa assistansberättigade riskerar att hamna i utsatta situationer om assistansen omedelbart upphör. Det finns därför skäl att anta att flera av de mål som kan bli aktuella skulle vara förenade med interimistiska yrkanden om att ekonomiskt stöd eller assistansersättning tills vidare ska betalas ut. Kammarrätten vill därför framhålla att även en begränsad ökning av antalet mål kan leda till en ökning av arbetsbelastningen hos förvaltningsdomstolarna. I promemorian saknas en analys av vilka konsekvenser förslagen får för domstolarna. Kammarrätten förutsätter att de ekonomiska konsekvenserna för domstolarna beaktas i den fortsatta beredningen.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Annica Lindblom. Föredragande har varit fiskalen Niclas Fjällid.

Annica Lindblom

Niclas Fjällid

Kopia till

Övriga kammarrätter
Hovrätterna
Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm
Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DOM
Domstolsverket
Kammarrättens intranät
Tidningarnas telegrambyrå